

Turun hallinto-oikeus

PL 32, 20101 Turku

turku.hao@oikeus.fi

ASIA: Tahkoluoto-Paakarit osayleiskaava YK0016

PRIDno-2019-4756

Valittaja

Kolpanlahden kiinteistönomistajat ry (y-tunnus: 3439240-1)

kolpanlahden.kiinteistonom@gmail.com

Kolpanlahden kiinteistönomistajat ry edustaa yli 130 Kolpanlahden ja Pihlavanlahden alueella Porin saaristossa sijaitsevaa kiinteistöä ja yli sataa kiinteistönomistajaa. Osa jäsenistämme kiinteistöistä sijaitsee Tahkoluoto–Paakarit-osayleiskaavaan rajoittuvalla alueella.

Osayleiskaavassa määritelty sähkölinjaosuus EV-1 ja EV-2, mahdollistaa 400 kV voimajohtojen rakentamisen pylväslinjoina (jopa 3 kpl) saariston läpi. Samalla tällä kaavaratkaisulla luodaan valmius pidemmälle, noin 5 kilometrin pituiselle, Kolpanlahden saariston läpi kulkevalle voimajohtorakentamiselle.

Valituksen kohde

Tahkoluoto-Paakarit osayleiskaava hyväksyttiin 8.6.2026 Porin kaupunginvaltuuston kokouksessa. Haemme päätökseen alla eriteltyjä muutoksia.

1. Päätökseen haettavat muutokset

Valittaja vaatii, että hallinto-oikeus:

1. kumoaa osayleiskaavan sähkölinjaosuuden, joka mahdollistaa 400 kV voimajohtojen rakentamisen esitetyssä muodossaan saaristoon,
2. katsoo kaavan valmistelun lainvastaiseksi, koska vaikutusarviointi ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain edellytyksiä,
3. velvoittaa kaavoittajan täydentämään selvitykset ennen kaavan uudelleen käsittelyä.

2. Perustelut

2.1 Vesipuitedirektiivin ja Weser-tuomion vastainen heikennys

EU:n vesipuitedirektiivi (2000/60/EY) kieltää pintavesimuodostelman ekologisen tilan heikentämisen. EU-tuomioistuimen Weser-ratkaisussa (C-461/13) vahvistettiin, että heikennys

tapahtuu jo silloin, kun yksikin vesimuodostelman laatutekijä heikkenee yhdellä luokalla, riippumatta siitä, muuttuuko vesimuodostelman kokonaisluokitus.

Sähkölínjarakentaminen saaristossa edellyttää ruoppausta, vedenalaisia rakenteita ja merenpohjan muokkausta. Nämä toimet voivat lisätä kiintoainekuormitusta, vapauttaa haitta-aineita, heikentää veden vaihtuvuutta ja muuttaa virtausolosuhteita.

Vesipuidedirektiivin 4 artiklan mukaan tällaisia toimia ei voida hyväksyä, ellei osoiteta, ettei vesimuodostelman tila heikkene. Kokemäenjoen suiston ja Saaristotien pohjoispuolella pintavesien ekologinen tila tutkimuksen mukaan laadultaan välttävä 8 portaisella asteikolla mitattuna eli toiseksi huonoin. (Anna Sorinsuo ELY- keskus 2019)

Osayleiskaava ei sisällä virtausmallinnuksia, ruoppausten vaikutusarvioita eikä yhteisvaikutusten tarkastelua muiden hankkeiden kanssa. Näin ollen kaava ei täytä EU-oikeuden velvoitteita.

2.2 Huoltovarmuuden ja teknisen toteutettavuuden virheellinen arviointi – kriittisen infrastruktuurin suojalain näkökulma

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 § edellyttää, että kaava perustuu riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Sähköjärjestelmä kuuluu Suomessa kriittiseen infrastruktuuriin, jota koskee **Laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta (310/2025)**.

Lain tarkoituksena on varmistaa, että kriittisen infrastruktuurin suunnittelu ja sijoittaminen toteutetaan tavalla, joka:

- minimoi häiriöherkkyyden,
- turvaa toiminnan jatkuvuuden kaikissa olosuhteissa,
- ehkäisee riskien kasautumisen,
- varmistaa huoltovarmuuden myös poikkeusoloissa.

Sähkönsiirtoverkko on lain 3 §:n mukaan kriittinen infrastruktuuri, ja sen suunnittelussa on noudatettava lain 5 §:n häiriönsietokyvyn periaatteita. Näiden mukaan infrastruktuuri tulee sijoittaa siten, että rakenteet ovat mahdollisimman vähän alttiita luonnonolosuhteiden aiheuttamille häiriöille ja että huoltotoimenpiteet voidaan suorittaa kaikissa olosuhteissa.

Saariston läpi rakennettavat 400 kV voimajohdot (3 kpl) ovat ristiriidassa lain vaatimusten kanssa

Saaristoalueella esiintyy:

- pitkiä kelirikkokausia,
- vaikeakulkuisia merialueita,
- jääolosuhteiden vaihtelua,
- myrskyjen ja merivesitulvien riskiä,
- rajoitettua pääsyä huoltokohteisiin.

Lain 6 § edellyttää, että kriittisen infrastruktuurin sijoittamisessa on vältettävä alueita, joissa luonnonolosuhteet merkittävästi heikentävät huoltovarmuutta. Saariston läpi kulkevat 400 kV linjat edellyttävät meripylväiden perustuksia pehmeään merenpohjaan, vedenalaisia paalutuksia, tekosaarten rakentamista ja huoltoreittejä, joita ei ole olemassa.

Nämä rakenteet ovat lain 7 §:n tarkoittamalla tavalla poikkeuksellisen häiriöherkkiä, koska:

- meripylväiden perustukset ovat alttiita eroosiolle, jääkuormille ja merivesitulville,
- huolto voi estyä kokonaan kelirikon aikana,
- meripylväiden vaurioituminen voi aiheuttaa laajaa kantaverkkotason häiriötä,
- kolmen rinnakkaisen 400 kV linjan sijoittaminen samaan saaristovyöhykkeeseen muodostaa riskikeskittymän.

Huoltovarmuuden arviointi puuttuu kaavasta kokonaan

Lain 10 § edellyttää, että kriittisen infrastruktuurin suunnittelussa on esitettävä:

- huoltoreittien toimivuus,
- huollon esteettömyys kaikissa olosuhteissa,
- riskienhallintasuunnitelma,

- varautuminen poikkeusoloihin.

Osayleiskaava ei sisällä:

- meripylväiden huoltoreittien arviointia,
- kelirikon vaikutusten tarkastelua,
- merivesitulvien riskianalyysiä,
- varautumissuunnitelmaa kolmen rinnakkaisen linjan vaurioitumiseen,
- teknistä toteutettavuusarviota saaristo-olosuhteissa.

Kaava ei siten täytä lain 310/2025 vaatimuksia kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn arvioinnista eikä MRL 9 §:n edellyttämää riittävien selvitysten vaatimusta.

2.3 Kaavan vaikutusarviointi ei täytä MRL 39 §:n sisältövaatimuksia

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 § edellyttää, että yleiskaava:

- perustuu riittäviin selvityksiin,
- huomioi ympäristöhaittojen minimoinnin,
- tarkastelee vaihtoehtoisia ratkaisuja,
- arvioi yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa,
- turvaa ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväen maankäytön.

Sähkönsiirron osalta kaavoittajan tulee tarkastella kaikkia toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja, mukaan lukien maakaapelointi. Maakaapelointi on laajasti käytetty menetelmä suurjännitteisessä sähkönsiirrossa, eikä kaavoittaja voi rajata sitä pois kustannusperustein, koska kustannusten arviointi ei kuulu kaavoitusmenettelyn tehtäviin.

Lisäksi Lupa- ja valvontaviraston perusteltu päätelmä LVV-U/37907/2026 edellyttää, että 400 kV sähkönsiirrossa tarkastellaan maakaapelointia vaihtoehtona kaava-alueella. Osayleiskaava ei sisällä tätä tarkastelua, eikä se arvioi yhteisvaikutuksia muiden mahdollisten 400 kV linjojen kanssa. Kaava ei siten täytä MRL 39 §:n sisältövaatimuksia.

2.4. Muut Tahkoluoto–Paakarit-osayleiskaavaan liittyvät huomiot

Kaavaselosteen sivulla 60 esitetään väite, että *“70-luvulla rakennettu 400 kV:n voimalinja on osa saaristomaisemaa”*. Väittäjä on perusteeton. Kyseinen linja on rakennettu 1970-luvulla ilman YVA-käsittelyä ja kiinteistönomistajien kuulemista, eikä sitä voida pitää luonnollisena osana saaristomaisemaa. Tällainen väite kaava-asiakirjassa on vailla perusteluja, eikä se voi muodostaa hyväksyttävää lähtökohtaa kaavoitukselle 2020-luvulla.

Kaavassa mainitaan useita kaupallisia toimijoita, kuten Suomen Hyötytuuli, Eolus ja Fortum. Kaava sisältää virheellistä ja perustelematonta tietoa sekä väittämiä, jotka perustuvat kaupallisten toimijoiden omiin näkemyksiin.

Kaavaselosteen sivulla 113 otetaan kantaa Fortumin vanhan 400 kV:n pylväslinjan uudelleen rakentamiseen ikään kuin se olisi itsestään selvää, vaikka hankkeen toteuttaminen edellyttää YVA-käsittelyä. Lisäksi aluetta koskevassa Lupa- ja valvontaviraston perustellussa päätelmässä LVV-U/37907/2026 edellytetään, että 400 kV sähkönsiirrossa tarkastellaan maakaapelointia vaihtoehtona.

Kaavaselosteen sivuilla 113–114 esitetään arvioita rakentamiskustannuksista ja sähkönsiirron toteutusta merituulivoimaloilta ulkomereltä Tahkoluotoon. Se rinnastetaan virheellisesti sähkönsiirtoon Tahkoluodosta mantereelle. Kyseessä ovat täysin erilaiset sähkönsiirtojärjestelmät, eikä niitä voida käsitellä yhtenäisinä ratkaisuinä.

Selosteen sivulla 114 esitetty mitoituskuva on puutteellinen, koska siinä ei ilmoiteta voimalinjaylväiden korkeuksia. Kaava-asiakirjassa arvioidaan voimalinjojen rakentamistapoja ja

kustannuksia, mutta pylväiden korkeuksista ei esitetä minkäänlaisia arvioita tai määritelmiä. Lisäksi mitoituskuvasta ei ilmene, kuinka laaja varoalue ja johtokäytävä tarvitaan kolmen rinnakkaisen 400 kV:n voimalinjaypylväikön rakentamisessa.

Tahkoluoto Offshore Oy:n (Suomen Hyötytuuli Oy) YVA-selvityksessä (ks. LVV-U/37907/2026) pylväiden korkeudeksi on arvioitu noin 85 metriä merenpinnan yläpuolella. Tieto on merkittävä erityisesti avoimella saaristoalueella, jossa voimalinjojen ympäristövaikutukset ulottuvat useiden kilometrien päähän.

Tahkoluoto–Paakarit osayleiskaavassa (s. 116) otetaan kantaa Kolpanlahden voimalinjaratkaisuihin, vaikka osayleiskaava ei koske Kolpanlahden aluetta. Sivulla 116 esitetään kaupallisen toimijan (Eolus, Navakka ja Wellamo) Kolpanlahtea koskeva karttakuva, vaikka Eoluksen projektit ja YVA-käsittely on keskeytetty. Eoluksen suunnitelmissa on myös muita sähkönsiirtovaihtoehtoja kuin Tahkoluoto, mutta näitä ei mainita osayleiskaavassa.

Kaavan selvityksiin liittyvät vaarallisten aineiden riskikartoitukset Porin Tahkoluodon sataman dominovaikutusten arviointi 2018

(Pöyry) ja Suuronnettomuusriskikartoitus 2020 (Gaia) ovat vanhentuneita. Ne eivät ota myöskään huomioon kaavan sisältämää merentäyttöaluetta ja täten aiemmin suunniteltua laajempaa toimintaa kaavan alueella.

3. Yhteenveto

Kaava on lainvastainen, koska:

1. se sallii vesipuitedirektiivin vastaisen heikennyksen (kohta 2.1),
2. sen tekninen toteutettavuus ja huoltovarmuus on arvioitu puutteellisesti ja kriittisen infrastruktuurin suojalain vastaisesti (kohta 2.2),
3. se ei täytä MRL 39 §:n selvitys- ja vaikutusarviointivaatimuksia (kohta 2.3).

4. Lopulliset vaatimukset

Valittaja vaatii, että hallinto-oikeus:

1. kumoaa Tahkoluoto–Paakarit osayleiskaavan 400kV sähkölinjaosuudet,
2. katsoo kaavan valmistelun lainvastaiseksi,
3. velvoittaa kaavoittajan täydentämään selvitykset ennen kaavan uudelleen käsittelyä.

5. Liitteet

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen Liite 1
2. milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi Liite 1
3. muut asiakirjat LVV-U/37907/2026 Liite 2

Täydennämme valitusta ja sen edellyttämiä liitteitä tarvittaessa.